

БАНЯ МАРІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

студентка 2-го року навчання освітнього ступеню магістр,
спеціальність 061.Журналістика (Освітньо-наукова програма «Зв'язки з громадськістю»)

Три головні виклики українських урядових комунікацій на підтримку кампанії вакцинації від covid-19

Поширення вірусу SARS-CoV-2 у 2020 році призвело до необхідності ухвалення термінових політичних рішень у сфері охорони здоров'я та супутньої комунікації цих рішень. І якщо перший рік пандемії COVID-19 був присвячений інформуванню громадськості про особливості нового вірусного захворювання, урядові рішення щодо запобігання поширенню хвороби та прогресу науковців у розробці вакцин [1], то вже у 2021 році акценти комунікації з цього питання змістилися на безпосередній процес необхідності імунізації населення. Під час кампанії такого масштабу як всесвітня вакцинація від коронавірусу ефективні урядові комунікації є одною із ключових умов успіху. Саме тому заохочення громадян до вакцинації від COVID-19 стало одним з найбільших викликів 2021 року для урядів світу, в тому числі й уряду України.

За даними міжнародного дослідження GALLUP, яке в Україні проводилося Київським міжнародним інститутом соціології спільно із Фондом Демократичні ініціативи, наприкінці 2020 року 65% українців були готові вакцинуватися від COVID-19 [2], тоді як через три тижні після початку першого етапу вакцинації в Україні – у березні 2021 року – відсоток респондентів, готових до імунізації від коронавірусу склав усього 33% [3]. Такі показники наочно демонструють найбільшу проблему початку кампанії вакцинації – недовіру громадськості до новостворених вакцин. Зважаючи на те, що від запиту на створення до рекомендації у використанні профілактичних препаратів від COVID-19 минуло менше року, суспільна скептичність була цілком виправданою. Адже зазвичай процес створення, доклінічних та клінічних випробувань вакцини має тривати декілька років. Другим викликом для комунікаційників українських урядових установ у сфері громадського здоров'я стала активізація руху так званих «антивакцинаторів» - людей, що виступають проти будь-якої вакцинації та активно висловлюють свою позицію щодо цього. Їх діяльність на початку кампанії вакцинації від COVID-19 розгорталася як офлайн у вигляді протестів та мітингів, так і онлайн у коментарях на офіційних сторінках МОЗ та ЦГЗ України у соціальних мережах. Одним з головних аргументів було переконання, що наслідки від вакцинації будуть гіршими, ніж від власне вірусу COVID-19 [4]. Загалом, антиагітація щодо імунізації від коронавірусу базувалася на поширенні фейків про новітні препарати та їх вплив на організм людини. Це, в свою чергу, спричинило проблему номер три – чергову хвилю так званої «інфодемії» - масштабного поширення неправдивої інформації стосовно пандемії COVID-19 та усього, що з нею пов'язано [5]. Найпопулярнішими серед міфів у 2021 році були смертельні наслідки введення вакцини, підвищення ризиків захворіти на коронавірус після вакцинації, використання вакцини як генетичної зброї та збіг строку придатності вакцин, які доступні в Україні.

Таким чином можна прослідкувати, як громадська недовіра до вакцин від коронавірусу специфікувалася від загальної невпевненості у безпечності препаратів до чіткого пояснення відмови від щеплення із апелюванням до популярних фейків та упередженого ставлення певної частини суспільства. Така реакція не є неочікуваною – кампанії, що покликані змінити суспільну думку та, зрештою, суспільну поведінку, ще й впроваджені за ініціативи уряду країни завжди мають як прибічників так і противників. І чим більш резонансною є сфера змін, тим сильнішим буде опір громадськості, що обумовлено не лише психологічними особливостями людської свідомості, а, в першу чергу, рівнем довіри громадськості до уряду власної держави.

Вторинний аналіз соціологічних досліджень, присвячених настроям українців щодо вакцинації від COVID-19 дозволив відстежити тенденцію коливання громадської думки з цього питання. Зокрема, найбільше охочих вакцинуватися – 65% було до початку імунізації населення, із початком кампанії вакцинації цей показник впав на 18-32%, але потім почав поступово зростати, що говорить про повільну відбудову довіри громадськості до процесу вакцинації та дій уряду щодо боротьби із пандемією коронавірусу. Але повноцінно прослідкувати за рівнем ефективності комунікаційної кампанії на підтримку вакцинації від COVID-19 завадила війна, що почалася рівно за рік від першого щеплення в Україні. Тому, якщо українські соціологічні інституції й планували опитування щодо змін громадської думки з цього приводу, наразі вони досі залишаються не реалізованими та такими, що потребують продовження дослідження.

Список використаних джерел:

1. [The U.S. COVID-19 Trends and Impact Survey](#), 2020-2021: Continuous real-time measurement of COVID-19 symptoms, risks, protective behaviors, testing and vaccination/ Joshua A. Salomon, Alex Reinhart, Alyssa Bilinski, Eu Jing Chua, Wichada La Motte-Kerr, Minttu M. Rönn, Marissa Reitsma, Katherine, Ann Morris, Sarah LaRocca, Tamar Farag, Frauke Kreuter, Roni Rosenfeld, Ryan J. Tibshirani, medRxiv 2021.07.24.21261076;
2. МАЙЖЕ РІК З ПАНДЕМІЄЮ: РЕЗУЛЬТАТИ МІЖНАРОДНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ GALLUP [[Електронний ресурс](#)] // Київський міжнародний інститут соціології. – 2021. – Режим доступу до ресурсу.
3. СТАВЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ ДО ВАКЦИНУВАННЯ І МОЖЛИВОГО КАРАНТИНУ, БЕРЕЗЕНЬ 2021 [[Електронний ресурс](#)] // Київський міжнародний інститут соціології. – 2021.
4. Ставлення громадян України до вакцинації від COVID-19 (березень 2021р.) [[Електронний ресурс](#)] // Центр Разумкова. – 2021. – Режим доступу до ресурсу:.
5. The Institute for State Effectiveness. Communications and COVID-19: Fundamentals for Effective Government to Citizen Crisis Communications / The Institute for State Effectiveness. 2020. С. 1–6.